

Szkoła Podstawowa Specjalna nr 23

im. ks. prof. Józefa Tischnera w Jastrzębiu-Zdroju

10/11 2025 r.

Iskierka dwumiesięcznik Szkoły Podstawowej nr 23

Znajdziesz nas:

<http://www.spsnr23tischner.pl/>

Szkoła Podstawowa Specjalna nr 23

Adres redakcji: Szkoła Podstawowa Specjalna nr 23, ul. Szkolna 1, 44-335 Jastrzębie-Zdrój, sala nr 2.23.

W tym numerze:	Strona:
Symbole narodowe	2
Droga do niepodległości	3
Narodowe czytanie	4
Krzyżówka	6
Przepis	6
Dzień św. Marcina	8
Festyn pasje bez granic	9
Szkolne wydarzenia	10

Polskie symbole narodowe

Flaga

Godło

Zasady prezentacji

Jeżeli flaga wywieszona jest pionowo, barwa biała powinna znajdować się po lewej stronie.

Flagi nie można bezcześcić ani po niej mazać. Nie może być używana jako obrus ani opakowanie prezentu.

Flaga z godłem używana jest m.in. przez statki morskie, samoloty cywilne, lotniska i ambasady.

Flaga powinna być czysta i mieć czytelne barwy. Nie może być pomięta lub postrzępiona.

Hymn: Mazurek Dąbrowskiego

Hymn wykonujemy na stojąco, zachowując powagę i spokój. Mężczyźni powinni złożyć nakrycie głowy.

*Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy.
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.*

*Marsz, marsz, Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski.
Za twoim przewodem
Łączym się z narodem.*

*Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę,
Będziem Polakami.
Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężać mamy.*

Marsz, marsz, Dąbrowski.

*Jak Czarniecki do Poznania
Po szwedzkim zaborze,
Dla ojczyzny ratowania
Wędrom się przez morze.*

Marsz, marsz, Dąbrowski.

*Już tam ojciec do swej Basi
Mówi zapłakany —
Słuchaj jeno, pono nasi
Biją w tarabany.*

Marsz, marsz, Dąbrowski.

DROGA POLSKI DO NIEPODLEGŁOŚCI

Droga Polski do niepodległości, która dla dzieci oznacza, że po **123** latach niewoli Polska odzyskała wolność **w 1918 roku**, to historia o walce o wolność i tożsamość narodową. Po rozbiorach na ziemiach polskich, Polacy tworzyli tajne organizacje, zakładali szkoły i pielęgnowali polskie tradycje, by wreszcie, dzięki I wojnie światowej i pracy wielu pokoleń, móc odzyskać własne państwo.

Jak to się stało?

Co to były rozbiory?

Przez 123 lata (od 1795 do 1918 roku) Polska nie istniała jako własne państwo. Rosja, Prusy i Austria, które były potężnymi sąsiadami, podzieliły między siebie terytorium Polski.

• **Co robili Polacy, żeby odzyskać wolność?**

Podczas zaborów, wiele pokoleń Polaków walczyło o wolność. Walczyli w powstaniach i pomagali im inni, aby nie zapomnieć, że są Polakami.

• **Utrzymali polskość:** Ludzie tworzyli tajne szkoły i organizacje, w których uczyli polskiego języka, historii i kultury, aby utrzymać Polskę w pamięci, mimo że nie wolno im było tego robić.

11 listopada 1918 roku: Po 123 latach niewoli, Polska odzyskała niepodległość.

• **Józef Piłsudski:** 11 listopada 1918 roku marszałek Józef Piłsudski został przywódcą wojska polskiego.

• **Koniec I wojny światowej:** W tym samym czasie, w Compiègne we Francji, podpisano rozejm, który zakończył pierwszą wojnę światową, co pomogło Polsce odzyskać wolność

Jan Kochanowski

biografia

Jan Kochanowski urodził się w 1530 roku w Sycynie Północnej.

Studiował w Padwie w latach 1552–1559.

Studiał wykłady wybitnego Horacego. Zna języki obce, jak łacina, greka czy hebrajski, włoski, polski.

W swoich pieśniach Kochanowski, tak jak Horacy, wyraża swoją filozofię życia, łącząc arystotelizm, platonizm, a nawet idee późnego stoicyzmu.

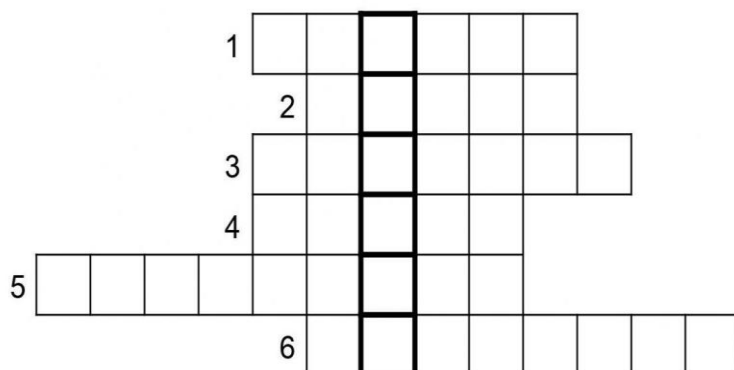
Współpracuje z ważnymi politykami tamtych czasów, dba o swoją ojczyznę tworząc poezję nawołującą do walki. Jan Kochanowski odbył w swoim życiu dalekie (jak na tamte czasy) podróże do Francji, Niemiec i Włoch. Warto również wspomnieć, że Kochanowski był również zarządcą w Katedrze Poznańskiej.

Zmarł w roku 1584. Był pierwszym wybitnym poetą, który pisał w języku polskim.

Tytuł: "Moja Ojczyzna"

Autor krzyżówki: Biblioteka Abecadło

Wpisz hasła krzyżówki. Litery z zaznaczonych pól utworzą rozwiązanie.

1. Ten król z legendy znany przez myszy był schrupany
2. Biały Orzeł na czerwonym tle, że to.....każde dziecko wie
3. Polski taniec narodowy, dostojny, chodzony - dziś przez chłopców i dziewczęta na studniówkach jest tańczony
4. Najdłuższa rzeka w Polsce, ze źródła wytryska, czy już wiecie, że to.....
5. Morze Śródziemne włoskie dzieci mają, a Morze.....Polacy kochają
6. Mieszkali tam przed wiekami Wars i Sawa, dlatego to miasto nazywa się .....

ROGALE ŚWIĘTEGO MARCINA

PRZEPIS

Składniki

Na ciasto półfrancuskie

- 450 g mąki pszennej
- 25 g świeżych drożdży (lub 15 g suszonych)
- 180 ml ciepłego mleka
- 1 jajko
- 1 żółtko
- 50 g cukru pudru
- ½ łyżeczki soli
- 200 g zimnego masła do wałkowania
- 50 g roztopionego masła do ciasta

Na masę makową

- 400 g białego maku
- 500 ml mleka
- 100 g cukru (lub więcej, w zależności od preferencji)
- 100 g zmielonych migdałów
- 100 g posiekanych orzechów włoskich
- 100 g rodzynek (opcjonalnie)
- Skórka otarta z 1 pomarańczy
- Aromat migdałowy do smaku
- 100 g okruszków ciasta biszkoptowego (lub czerstwych rogalików)
- 2 białka jaj

Na lukier

- 200–300 g cukru pudru
- Kilka łyżek gorącej wody

Do dekoracji

- Posiekane orzechy lub migdały

Przygotowanie

Ciasto półfrancuskie

1. Drożdże rozpuść w ciepłym mleku z łyżeczką cukru. Odstaw na 10–15 minut, aż zaczyn spieni.
2. Do miski wsyp mąkę, cukier puder i sól. Dodaj roztopione masło, jajko, żółtko oraz przygotowany zaczyn. Zagnieć gładkie, elastyczne ciasto.
3. Uformuj kulę, przykryj i odstaw w ciepłe miejsce na około godzinę, aby podwoiło swoją objętość.
4. Wyrośnięte ciasto rozwałkuj na prostokąt, a zimne masło zetrzyj na tarce o grubych oczkach i rozłóż na $\frac{2}{3}$ powierzchni ciasta. Złóż ciasto na trzy części (jak list), zaczynając od części bez masła, a następnie przykrywając ją częścią z masłem. Odstaw na 30 minut do lodówki.
5. Powtórz wałkowanie i składanie ciasta jeszcze dwa razy, chłodząc je w lodówce po każdym wałkowaniu.

Masa makowa

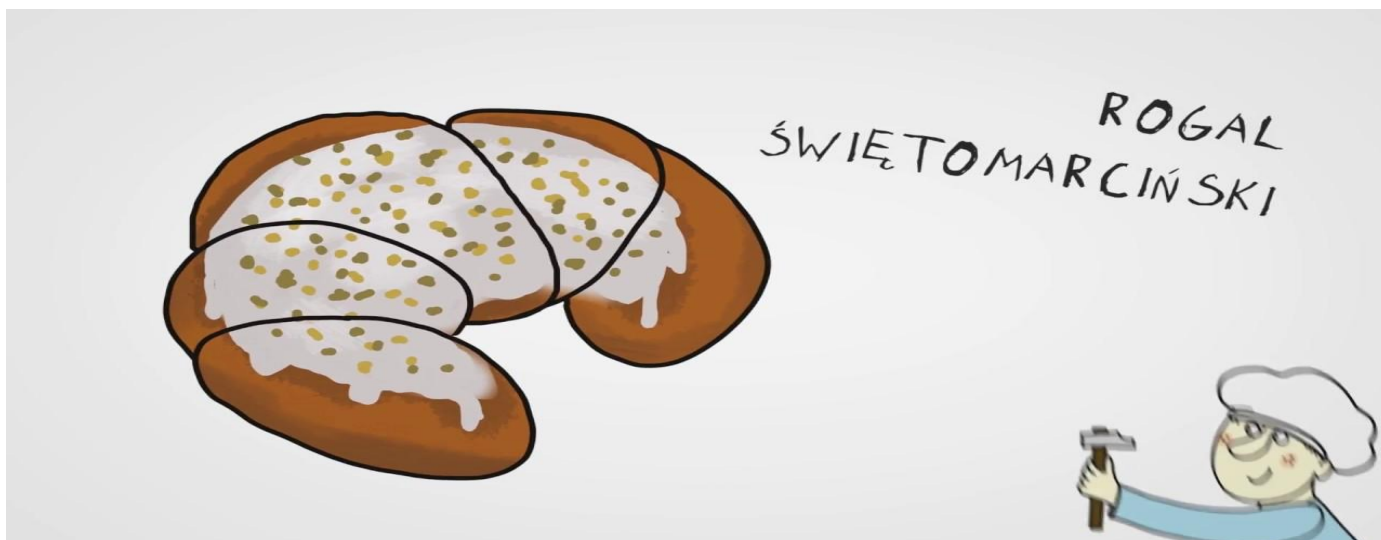
1. Mak sparz wrzątkiem i gotuj na małym ogniu przez około 30 minut. Odcedź na drobnym sicie lub przez gęstą gazę, a następnie zmiel dwukrotnie lub trzykrotnie w maszynce.
2. Zmielony mak przełóż do rondelka, dodaj mleko, cukier, skórkę pomarańczową i gotuj na małym ogniu, aż masa zgęstnieje. Wystudź.
3. Do wystudzonej masy makowej dodaj zmielone migdały, posiekane orzechy, rodzynki i okruchy ciasta.
4. Białka ubij na sztywną pianę, delikatnie wmieszaj do masy makowej i dodaj aromat migdałowy.

Składanie i pieczenie rogali

1. Płat ciasta rozwałkuj na duży, cienki prostokąt i wytnij trójkąty.
2. Na szerszej części każdego trójkąta nałóż porcję masy makowej.
3. Zwijaj ciasno rogale, zaczynając od szerszej części i delikatnie zakręcając końce, aby nadać im charakterystyczny kształt.
4. Ułożone na blasze rogale pozostaw na 30–60 minut do ponownego wyrośnięcia.
5. Piecz w piekarniku nagrzanym do 180°C przez około 20–25 minut, aż będą złociste.

Wykończenie

1. Po upieczeniu i lekkim ostudzeniu przygotuj lukier, mieszając cukier puder z gorącą wodą, aż powstanie gładka polewa.
2. Posmaruj rogale lukrem i posyp posiekanymi orzechami lub migdałami.

Dzień świętego Marcina

11 Listopada
Dzień św. Marcina

Dzień Świętego Marcina, obchodzony 11 listopada, to święto upamiętniające biskupa z Tours, które jest szczególnie celebrowane w Poznaniu, ale również w innych regionach Polski i Europy. Z datą tą zbiega się również Narodowe Święto Niepodległości w Polsce.

Tradycje związane ze świętem

Rogale świętomarcińskie: W Poznaniu symbolem święta są rogalce z ciasta półfrancuskiego, nadziewane masą z białego maku, bakalii i śmietany. Ich tradycja sięga XIX wieku, choć wiąże się też z pogańskimi zwyczajami, które Kościół połączył z postacią św. Marcina. W 2008 roku rogalce te otrzymały unijny certyfikat Chronionego Oznaczenia Geograficznego.

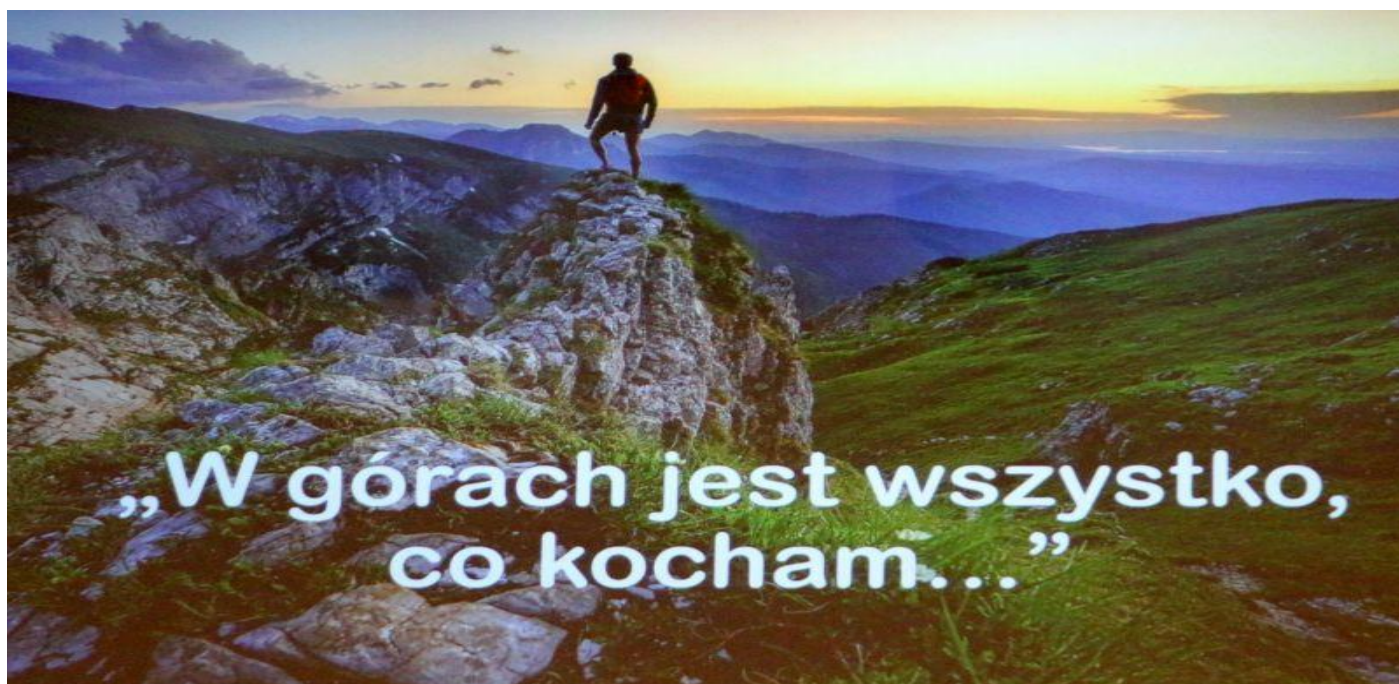
Gęsina: Wiele regionów celebrowe święto, jedząc pieczoną gęś. Według legendy, św. Marcin, chcąc uniknąć święceń biskupich, ukrył się w gęsiarni. Gęsi jednak swoim gęganiem zdradziły jego kryjówkę. Stąd pochodzi przysłowie "Na świętego Marcina najlepsza gęsina".

FESTYN PASJE BEZ GRANIC

3 października 2025 roku na terenie Szkoły Podstawowej nr 23 w Jastrzębiu-Zdroju odbył się wyjątkowy festyn integracyjny zorganizowany przez Stowarzyszenie „Projekt Dziesiątka” na czele z prezes stowarzyszenia, p. Iwoną Wieczorek, we współpracy z dyrektorem szkoły, p. Przemysławem Dębciem. W wydarzeniu udział wzięła społeczność szkolna, uczestnicy z partnerskiej **Základní škola speciální z Ostravy-Slezské Ostravy** z p. Petřou Poláčkovou, zaproszeni goście, mieszkańcy osiedla, rodziny oraz sympatycy i przyjaciele szkoły oraz Stowarzyszenia. Festyn został przygotowany w ramach projektu „Pasje bez granic”, realizowanego ze środków Funduszy Transgranicznych **Interreg Czechy–Polska Euroregionu Śląsk Cieszyński**, którego celem jest integracja dzieci, młodzieży i nauczycieli obu narodowości poprzez wspólną zabawę, rozwijanie pasji i wymianę doświadczeń. Podczas festynu zaprezentowano wystawę fotograficzną z pleneru malarskiego oraz prace uczniów powstałe w trakcie tego wydarzenia.

„W górach jest wszystko, co kocham”

„Czy w zmienionych warunkach życia możliwa jest kontynuacja góralskiej kultury?” - pytał ks. prof. Józef Tischner.

Uczniowie naszej szkoły wraz z kapelą góralską „Mała Wisła”, podtrzymując tę tradycję, zaprosili uczniów jastrzębskich szkół na spotkanie słowno-muzyczne

„W górach jest wszystko, co kocham”.

Rok 2025 został ogłoszony Rokiem ks. prof. Józefa Tischnera. Jak wiadomo - jest on też patronem naszej szkoły. Jego twórczość odwołuje się do filozofii codziennego życia. Są to trudne słowa, ale odnajdujemy w nich podstawowe spostrzeżenia, których sami nie potrafimy nazwać. Tischner urodzony u podnóża gór, był ich wielkim miłośnikiem. 2 października w Sali Koncertowej PSM I i II stopnia w Jastrzębiu-Zdroju wstuchaliśmy się w słowa poetów, opisujących piękno gór. Słowa mówione było przeplatane muzyką kapeli góralskiej.

Wykopki i grill klas edukacyjno–terapeutycznych

Z końcem września w naszym szkolnym ogródku warzywnym odbyły się tradycyjne wykopki połączone z grillem integracyjnym klas edukacyjno-terapeutycznych. Uczniowie z zaangażowaniem zbierali plony, które pielęgnowali przez cały sezon. Po pracy przyszedł czas na wspólne biesiadowanie przy pysznych kiełbaskach z grilla, rozmowach i muzyce. Całe spotkanie upłynęło w miłej, radoszej atmosferze, sprzyjającej integracji i współpracy.

Narodowe czytanie poezji Jana Kochanowskiego

W dniu 9 października wybrani uczniowie klas VII–VIII wzięli udział w warsztatach literackich pt. „Narodowe Czytanie poezji Jana Kochanowskiego”, które odbyły się w Powiatowym Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Wodzisławiu Śląskim. Zajęcia miały na celu przybliżenie młodzieży twórczości jednego z najwybitniejszych poetów polskiego renesansu – Jana Kochanowskiego.

Uczniowie czytali wybrane utwory poety, w tym fragmenty „Trenów”, „Fraszek” oraz „Pieśni”, a następnie uczestniczyli w dyskusji na temat ich treści, języka i znaczenia dla współczesnego czytelnika. Warsztaty były okazją do rozwijania umiejętności interpretacyjnych, pracy z tekstem literackim oraz do refleksji nad uniwersalnymi wartościami obecnymi w poezji Kochanowskiego. Spotkanie poprowadziła pani Marzena Golda (doradca metodyczny i polonistka). Udział w wydarzeniu był cennym doświadczeniem edukacyjnym i kulturalnym dla młodzieży, a także doskonałą formą popularyzacji czytelnictwa i literatury polskiej.

CZY WIESZ, ŻE.... JESIENNE CIEKAWOSTKI CZ.1

Czy wiesz, że... Jesień coraz bliżej. Czeka na nas krótsze dni, kolorowe liście, chłodne wieczory oraz przymrozki o poranku. Przygotuj się, bo nowa pora roku idzie do nas wielkimi krokami. Zapraszam Cię do wysłuchania jesiennych ciekawostek ze świata przyrody.

Czy wiesz... że sójki sadzą dęby?
Sójka, gdy przygotowuje zapasy na zimę, zbiera żółędzie i chowa je w ziemi, pod mchem, kamkami, gałęziami. W czasie zimy zapomina o niektórych skrytkach i w tym miejscu często wyrasta nowe drzewo. Dlatego prawdą jest, że więcej dębów wyrasta dzięki sójkom, niż leśnikom.

Czy wiesz, co to jest hibernacja?
Tak, hibernacja potocznie nazywana jest snem zimowym. W rzeczywistości nie jest snem, ale stanem odrętwienia: wtedy oddech i tętno niemal ustają. Aby spać, aż do wiosny, nic nie jedząc, zwierzę musi najpierw zgromadzić spore zapasy tkanki tłuszczowej.

CZY WIESZ, ŻE ...Serce hibernującego zwierzęcia uderza jedynie kilka razy na minutę, oddech jest jeszcze rzadszy, czasem nawet pojawia się bezdech, mózg się prawie wyłącza.

W Polsce zapadają w hibernację: susły, świstaki, chomiki, niedźwiedzie, borsuki. Oczywiście hibernują też wszystkie płazy i gady.

Czy wiesz, że... jesienią dziki najadają się na zapas, a że nie mają uczucia sytości, więc mogą zjeść niewyobrażalnie dużo. Zimą dziki oszczędzają energię. Leżą w wygodnych i ciepłych legowiskach.

Podczas wydarzenia uczniowie uczestniczyli w aktywizujących zajęciach polisensorycznych, które pozwoliły im odkryć kulturę i zwyczaje krajów europejskich. Nie zabrakło również części kulinarnej – uczniowie przygotowywali smakołyki kuchni włoskiej, hiszpańskiej i greckiej, które zachwycały aromatem i smakiem.

W naszej szkole odbyło się wyjątkowe wydarzenie Erasmus Days, podczas którego uczniowie mieli okazję poznać ideę programu Erasmus+, wspierającego edukację, współpracę międzynarodową i rozwój młodych ludzi w całej Europie.

Co jeszcze się zdarzyło...

czyli krótki przegląd szkolnych wydarzeń

Puchar Świata w Siatkówce Zunifikowanej

W dniach 5-8.10.2025 w katowickim Spodku odbywał się Puchar Świata w Siatkówce Zunifikowanej. Grupa uczniów naszej szkoły uczestniczyła w tym wydarzeniu w roli kibiców. Uczniowie mieli okazję doświadczyć emocji związanych ze sportową rywalizacją oraz kształtować sportową postawę.

